

MAGDALENA ŚWITALSKA*

Chrześcijańska radość we współczesnym świecie

Wśród różnorodności ludzkich emocji (z łac. *emovere* – poruszać, pobudzać) ważne miejsce zajmuje uczucie radości, które jest świadomie lub nieświadomie silne, względnie nietrwałe i gwałtowne¹. Jest uczuciem pozytywnym, ukierunkowanym i poprzedzonym jakimś wydarzeniem². Poczucie radości jest konsekwencją „czegoś lub kogoś”, co wywołało to uczucie. Jest odpowiedzią na jakieś wydarzenie, zapotrzebowanie. Radość jest uczuciem, którego pragnie każdy człowiek już od najwcześniejszych dni życia, nie zdając sobie z tego sprawy. Na początku wystarcza nam zaspokajanie naszych potrzeb przez osoby najbliższe. Z czasem potrzeby te wzrastają i samodzielnie zaczynamy szukać „poprzedzających wydarzeń”, które będą wywoływać uczucie radości. Niestety, uczucie to bywa często mylone z poczuciem zadowolenia, powiązanim ze sferą pożądań. Współczesny pośpiech, minimalizacja bezpośredniej osobowej komunikacji, napływ negatywnych informacji w mediach, codzienne obowiązki zawodowe, reklamy wymuszające nabywanie za wszelką cenę rzeczy nowszych i lepszych sprawiają, iż brakuje nam pozytywnych wydarzeń, poprzedzających uczucie radości. W „zabieganiu” poczucie to wyrażane jest często tylko wymuszonym śmiechem, hedonistycznym i krótkotrwałym fizycznym poczuciem zadowolenia, pozbawionym prawdziwego „uczucia” radości, zaspokojeniem. Trudno w takiej postawie odróżnić przyjemność od radości.

Kościół w swoim nauczaniu bardzo często porusza problem człowieka jako istoty grzesznej, skazanej na cierpienie i trudności w ziemskim życiu. Osiągnięcie „nieba” w takiej ludzkiej kondycji jest rzeczą trudną, a na szczęście wieczne należy sobie zasłużyć. Takie ustawienie nauczania o radości prowokuje zapominanie o tym „poprzedzającym wydarzeniu”, po którym następuje wylew prawdziwej radości, a które winno nieustannie towarzyszyć chrześci-

* Magdalena Świtalska – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7737-0056>; e-mail: magdalenaolsztyn@op.pl

¹ Por. A. S. Reber, *Słownik psychologii*, red. I. Kurcz, K. Skarżyńska, Warszawa 2002, s. 189.

² Por. tamże, s. 190.

janom. To fakt obecności, miłości i tego, co zrobił dla nas sam Bóg jest tym „poprzedzającym wydarzeniem”. Winno ono nieustannie radować serce chrześcijanina. Jeśli zapominamy o tym, nie mamy nadziei, a jeśli nie mamy nadziei, to trudno nam się radować. Jak naucza papież Franciszek: „możemy się uśmiechać, ale nie radować”³.

Czy we współczesnym świecie radość chrześcijańska jest możliwa? Czy współczesny człowiek może odszukać drogę do źródła radości i trwać przy nim? Artykuł ten jest zaledwie próbą odpowiedzi na to pytanie i jednocześnie zachętą do dostrzeżenia głębszego wymiaru radości chrześcijańskiej. Radości, która jest jedną z podstawowych i wyróżniających się cech człowieka wierzącego. Radości szczerzej, „wypływającej z serca”, prostej, wręcz dziecięcej, która tkwi w każdym z nas, a o której zapominamy lub chowamy ją za pełnionymi funkcjami, obowiązkami, tytułami. Artykuł jest także przypomnieniem o źródle tej radości, tryskającej z Bożych słów zapisanych w Biblii. Jest też wskazaniem rzeczywistego istnienia radości w życiu Maryi, apostołów, pierwszych chrześcijan i świętych, również tych współczesnych. Oni bowiem doświadczyli obecności Boga w swoim życiu.

1. Radość w Biblii

1.1. Bóg źródłem radości

Radość chrześcijańska jest konsekwencją nachylenia się człowieka do prawdy Bożej. Rodzi się tam, gdzie istnieje stała świadomość, iż Bóg jest Tym, który spełnia swoje obietnice. To także stan człowieka wynikający ze świadomości, że Bóg jest zbawiającym i obdarzającym nadzieją powrotu. Sednem radości nie jest szukanie zwodniczego szczęścia, lecz odnajdywanie Boga w ziemskiej rzeczywistości. Zaufanie, podobne do wiary Abrahama, rodzi radość wbrew niedostatkom codziennego życia. Radość to postawa wdzięczności. Tam, gdzie brakuje wdzięczności, tam i radość nie gości.

„W Biblii radość i szczęście pojawiają się ponad osiemset razy: znaczy to, iż Bóg podaje nam przesłanie, którego przyjęcie ma dla nas znaczenie podstawowe. W niej odnajdujemy Boga, który pochyla się nad całym swoim stworzeniem a człowieka traktuje w sposób szczególny, i „nawiązuje” z nim osobową relację. Już samoobjawienie Boga Stwórcy i Odkupiciela winno wywoływać w człowieku wylew radości”⁴. Bóg staje się tak bliski człowiekowi do tego stopnia, że nieustannie towarzyszy mu, we wszystkich jego czynnościach: obowiązkach, pracy, trudzie, cierpieniu, radości i szczęściu. Dlatego trudno odnaleźć w Biblii pogardę wobec najprostszych ludzkich czynności i tych małych „okruchów” radości. Pojawia się często uzasadnienie i przemienienie tychże radości w duchowe. W Starym Testamencie, Boże obietnice, które

³ L'Osservatore Romano, *Radość chrześcijańska*, Msza św. w Domu św. Marty 28 maja 2018, <http://www.osservatoreromano.va/pl/news/radosc-chrzescijanska> (dostęp: 18.03.2019).

⁴ Marie-Laetitia, *Tajemnica radości*, Kraków 1993, s. 10.

wśród ogromnych klęsk podtrzymywały mistyczną nadzieję i radość narodu izraelskiego, z biegiem czasu i zbawczych wydarzeń, pomnażały się i przemieniały⁵. Lud Izraela w wieloraki sposób wykazywał swoją radość z powodu wybraństwa i nieustannej opieki Bożej, ustami proroków wyśpiewywał: „Za to, iż byłoś opuszczone, znienawidzone i bez przechodniów uczynię cię wiekuiłą chlubą, rozradowaniem wszelkich pokoleń” (Iz 60,15). Ogromna świadomość przynależności do ludu wybranego była dla Izraelity niewysychającym powodem radości⁶. Bóg stawał się dla Izraela radością⁷, której nikt im nie mógł odebrać⁸, jedynym szczęściem, które dusza mogła znaleźć⁹. W Bogu Naród Izraelski pokładał wszelkie troski dnia codziennego, cierpienia i zniewolenia. Sama obecność Bogu nie wystarcza. Bóg daje człowiekowi dużo więcej. Jego źródło miłości i radości jest „niewyczerpujące się”. Uniża się przed człowiekiem i mimo jego nieposłuszeństwa, zdrad i pysze, daje mu z siebie coraz więcej. Składa Izraelitom obietnice, która powiększy ich radość. Zapowiada przyjście na świat Zbawiciela, dzięki któremu każdy będzie mógł osiągnąć radość i szczęście wieczne. „Nadzieja na przyjście Mesjasza, była niezawodnie najśłodszym zadatkiem radości i przedsmakiem radości Nowego Testamentu”¹⁰. Dla Izraela, już świątynia, miejsce święte, „ziemskie mieszkanie Boga”, była dumą, chwałą i „przyczyną” radości, ziemskim „zwiastunem” pozaziemskiej szczęśliwości¹¹. Obchodzenie świąt i uroczystości miało napełnić izraelitę radością na błogosławieństwo i niewysławioną dobroć Boga. Bóg błogosławi każdemu, uczciwie pracującemu, szczerze kochającemu, pokornemu i Bogu posłusznemu, tego właśnie człowieka zaprasza do korzystania z odpoczynku i świętowania: „Przez siedem dni będziesz świętować ku czci Pana, Boga swego, w miejscu, które sobie obierze Pan, za to, że ci błogosławi Pan, Bóg twój, we wszystkich twoich zbiorach, w każdej pracy twych rąk, abyś był pełen radości”¹². Teksty Starego Testamentu wypowiadają i ujawniają również radość, jaką daje przyroda, z której żadna inna, radość ludzka nie jest w stanie dorównać. Przyroda – dzieło stwórcy, napawa się słonecznym ciepłem Bożej radości, a radość ta odbija się w duszy wierzącego człowieka¹³. Trudno nie uwierzyć w autentyczną radość człowieka wierzącego, czerpiącego poczucia bliskości

⁵ Por. Paweł VI, Adhortacja apostolska *Gaudete in Domino*, w: Posoborowe Prawodawstwo Kościelne (dokumenty prawno-liturgiczne), zebrał i przetłumaczył E. Szaftrowski, t. VIII, z. 1, s. 242-303, 14919 [dalej: GD].

⁶ Por. P. W. Keppler, *Więcej radości*, tłum. A. Kuleszo, Poznań 1932, s. 96.

⁷ Por. Św. Augustyn, *Objaśnianie psalmów*, w: *Pisma starochrześcijańskich pisarzy*, tłum. J. Sulowski, t. XLII, Warszawa 1986, s. 65.

⁸ Por. tamże, s. 121.

⁹ Tamże.

¹⁰ P. W. Keppler, dz. cyt., s. 98.

¹¹ Tamże, s. 97.

¹² Tamże.

¹³ Por. tamże, s. 97-99.

Boga z kontemplacji natury w której odbija się wszechmoc, wielkość i dobroć Boga.

W wielu miejscach na kartach Pisma pojawia się pytanie i jednocześnie doszukać się można odpowiedzi, że tylko Bóg jest źródłem radości: „Któż nam ukaże szczęście?” Wznies ponad nami, o Panie, światłość Twojego oblicza! Wlałeś w moje serce więcej radości niż w czasie obfitego zbioru pszenicy i młodego wina (Ps 47-9); „Bo stałeś się dla mnie pomocą i w cieniu Twych skrzydeł wołam radośnie (Ps 63, 8); Radośnie wykrzykuj na cześć Pana, cała ziemo, cieszcie się i weselcie i grajcie!” (Ps 98,4); „Szczęśliwy komu pomocą jest Bóg Jakuba, kto ma nadzieję w Panu Bogu swoim” (Ps 146 5).

1.2. Chrystus „odnowionym” źródłem radości

Odwieczne tajemnice dane Izraelowi spełniły się w osobie Jezusa Chrystusa. Nowy Testament stał się testamentem Bożej radości na wyższym stopniu¹⁴. Bóg posłał do ludzi swojego syna, staje się bliższy człowiekowi w sposób niewyobrażalny dla ludzkiego umysłu. Chrystus przynosi radość i jednocześnie sam jest niewymowną Radością. Zostaje powitany radosnym Magnifikat (por. Łk 1 46), płynącym z serca dziewiczej Matki oraz zapowiedziami aniołów w noc Bożego Narodzenia: „Oto zwiastuję wam radość wielką, która będzie udziałem całego narodu” (Łk 2 10). Radość ze spotkania i doświadczenia Bożego Dziecięcia nappełniła każdego o czystym sercu, Jego Matkę i Opiekuna, pasterzy i trzech królów, Symeona i Annę (por. Łk 2, 25-32; 2, 36-38). Jezus w swoim człowieczeństwie doznawał ziemskich radości, poznał je, potwierdził i obwieścił całą gamę radości ludzkiej, prostej i powszedniej, jaka wszystkim jest łatwo dostępna¹⁵. Chrystus, widząc ogromną moc w ludzkich radościach posłużył się nimi jako znakami duchowych radości w Królestwie Bożym, posługując się biblijnymi obrazami zawartymi w przypowieściach: o człowieku, który sieje i żniwie¹⁶, o pasterzu, który przynosi zagubioną owcę (por. Łk 15, 1-7; Mt 18,12), a także o kobiecie i odnalezieniu zagubionej drachmy (por. Łk 15, 8-10). Także, przedstawienie tych, którzy zostali zaproszeni do świętowania na gody weselne (por. 14, 15-24) oraz przypowieść o ojcu przyjmującym marnotrawnego syna (por. 15, 11-32), są wskazaniem na te radości, które można osiągnąć nie tylko w obrazach, ale i realiach życia. Jezus okazuje również zrozumienie, zadowolenie i delikatność wobec ludzi pragnących wyższej doskonałości oraz wskazuje dzieci jako wzór do naśladowania w prostocie i szczerości¹⁷ (por. Mk 10, 13-16). Jego radość staje się większa, gdy widzi, że ludzie przyjmują Jego Słowo¹⁸ (por. Łk 8, 19-21; Mt 12, 43-50; Łk 11, 27-28), opętani otrzymują wyzwolenie, a grzesznicy nawracają się¹⁹ (por. Łk 8, 26-33;

¹⁴ Tamże, s.101.

¹⁵ Por. GD 14921.

¹⁶ Por. M. Wolniewicz, *Przypowieść o siejbie*, „Katecheza” 1964, nr 3, s. 252-257.

¹⁷ Por. GD 14921.

¹⁸ Por. tamże.

¹⁹ Por. tamże.

8,40-48; 8,49-56; 23, 39-43; Mt 8, 1-4). Paweł VI podkreśla w swojej adhortacji, że nikt nie został wykluczony z radości przyniesionej przez Pana Jezusa, a „każdy chrześcijanin ma za wzorem Chrystusa korzystać z radości ludzkich, jakich udziela im Stwórca, dziękując za nie Ojcu niebieskiemu²⁰”.

Radość chrześcijańska jest radością duchową, dlatego też jak podaje Paweł VI, należy do niej dotrzeć, otworzyć serce i czerpać z niej²¹. Chrystus „Słowo spełnione” sam staje się Tym, który wypełnia wolę Ojca, stając się jednocześnie najdoskonalszym wzorem wypełniania jej. Staje się „rzeką miłości”, dobra i radości, która wypływa ze źródła, bezgranicznej miłości i oddaniu woli Ojca (por. J 10,38). „Jakkolwiek ciężar odkupienia przygniatał całe życie publiczne i działalność, to jednak radość wewnętrzna nie opuszczała Go, jaśniała na zewnątrz. Bo Ten, który Go posłał, jest w Nim i nie pozostawia Go samego²², a pokarmem radosnym jest dla Niego czynić Jego wolę i darzyć ludzi radości (por. J 4, 34; J 8, 29; 10, 38). Z tej miłości i posłuszeństwa zgadza się na cierpienie i śmierć: (por. J 10,17). Owa wzajemna miłość utożsamia się w ziemskim życiu Jezusa i stanowi zasadę Jego życia, stając się dla wierzących zaproszeniem do uczestnictwa w tej radości. Bóg pragnie, aby wszyscy znaleźli w nim swoją pełnię i źródło radości. Trwanie w Boskiej radości zaczyna się już tu, na ziemi, ale udzielana jest tym, którzy ufają Bogu i przedkładają ducha Królestwa Bożego nad inne sprawy²³. Jezus swoich uczniów w wieczór wielkanocny napełnił radością tak mocną, że nigdy w nich nie wygasła²⁴. Papież Paweł VI podkreśla, że radość chrześcijanina rodzi się w ścisłym związku z przyjściem Chrystusa na świat, Jego odkupieńczą śmiercią i zmartwychwstaniem²⁵. Nadaje sens życia wierzącemu i rzuca światło na jego wybory, postępowanie. Chrześcijanin ufając Bogu wie, że ani cierpienia, ani nieszczęścia nie ustąpią, ale nabiorą nowego znaczenia; w ten sposób stanie się uczestnikiem odkupienia²⁶. Radość paschalna jest także radością nowej obecności Chrystusa, który zmartwychwstając daje swoim uczniom Ducha Świętego²⁷: „I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym” (Dz 2,4; por. Rz 8). A tych, których powołał, i tym, którzy pragną iść za nim, zsyła Ducha, którego nazywa Pocieszycielem – niewyczerpanym źródłem radości. W Nowym Testamencie, Jesus Chrystus, Syn Boga wzorem Ojca, także składa obietnicę: „Ja zaś będę prosił Ojca, a innego parakleta da wam, aby z wami był na zawsze” (J 14, 16; J 16 5-15). Dzięki Duchowi Świętemu człowiek może ściśle złączyć się z Bogiem, zyskując radość płynącą z posiadania Boga²⁸. Święty Piotr napełniony Duchem

²⁰ Por. GD 14922.

²¹ Por. tamże.

²² Por. P. W. Keppler, dz. cyt., s. 103.

²³ Por. GD 14924.

²⁴ Por. GD 14925.

²⁵ Por. GD 14926.

²⁶ Por. tamże.

²⁷ Por. P. M. Delfieux, *Czym jest radość*, „Pastores” 2(2000), nr 3, s. 23.

²⁸ Por. GD 14927.

powtarza w radości słowa Dawida: „Dlatego ucieszyło się moje serce i rozradował się mój język, także i moje ciało spoczywać będzie w nadziei, że nie zostawisz duszy mojej w otchłani ani nie dasz Świętemu Twemu ulec rozkładowi. Dałeś mi poznać drogi życia i napełniasz mnie radością przed obliczem Twoim” (Dz 2, 26-28).

1.3. Posłannictwo radości

Jezus przekazał swoim uczniom zadanie głoszenia Radosnej Nowiny. Napełnionym Darami Ducha Świętego nie pozwala chować tej radości: „pod korcem lub pod łóżkiem” (por. Mt 4,21-25). Radość, ma być jak światło, które rozprasza ciemności i wskazuje drogę. Już samo posłannictwo sprawiało pierwszym apostołom ogromną radość i wzbudzało wielki zapal (por. Mk 6,7; Łk 9, 1-6; Łk 10, 3-6), tak ogromny, że nawet złe duchy im się poddawały (por. Łk 10, 17-20). Gdy faryzeusze spośród tłumu mówili: „Nauczycielu, zabroń tego swoim uczniom!”, odrzekł: „Powiadam wam: Jeśli ci umilkną, kamienie wołać będą” (Łk 19, 39-40). Radość ta nie zgasła po wniebowstąpieniu Jezusa. Prześladowania chrześcijan pojawiające się w początkach istnienia Kościoła, wkradające się błędy teologiczne, ogrom ludzi szukających prawdy o Jezusie nie zniechęcały apostołów. Ochrzczeni Duchem, napełnieni Jego mocą (por. Dz 1, 5; 1,8) głoszą Ewangelię w „Jeruzalem i w całej Judei, i w Samarii, i aż po krańce ziemi” (Dz , 8).

Tak od wieków Kościoł realizując tę misję, dąży to tego, aby wszyscy ludzie odnaleźli szczęście i pokój. W ponad dwudziestowiekowym nauczaniu Kościoła odnajdujemy karty, które wskazują to, czym jest prawdziwe szczęście i radość. W zbiorze pouczeń apostoelskich odczytujemy wręcz nakaz bycia radosnym: „W pierwszy dzień tygodnia będziecie zawsze radosni. Grzeszny, kto w pierwszym dniu tygodnia zasmuca swoją duszę”²⁹. Dusza ludzka, która przyjęła Boga jest przepelniona szczęściem: „radość jest jej zewnętrznym świadectwem”. Pierwsi Ojcowie Kościoła napominali swoich wiernych, aby nie pokładali nadziei i ufności w krótkotrwałych radościach tego świata, gdyż chrześcijanie są powołani do szczególnego, nieprzemijającego i powszechnego wesela³⁰. Święty Augustyn wyjaśniał na czym polega owo życie szczęśliwe i jak można je osiągnąć już w życiu ziemskim. Określił je całozyciowym zadaniem, które polega na powiększaniu i potęgowaniu podstawowej radości wyrastającej z naszego istnienia, którą mamy doskonalić w każdy możliwy sposób tak, by wyrastało z niej dobro, które daje nową radość³¹. Dobrem tym nazywa samego Boga. Gdyż tylko Bóg przebywając w ludziach, czyni ich szczęśliwymi³². W nauczaniu biskupa z Hippony przewija się myśl, która jest potwierdzeniem, esencją biblijnych obietnic, iż tylko Bóg jest celem i przyczyną ludzkiego

²⁹ J. Januszewski, *Świętować z radością*, „Pastores” 2(2000), nr 3, s. 105.

³⁰ Por. tamże.

³¹ Por. R. Kostecki, *Tajemnice serca*, Kraków [b.r.w], s. 151.

³² Por. Św. Augustyn, *Dialogi filozoficzne*, tłum. A. Świderkówna, Kraków 1999, s. 32.

szczęścia. Wiara w Niego daje niezmaconą nadzieję i radość na życie z Nim, w wiecznej szczęśliwości. Dzięki tej miłości możemy pomnażać dobro tu na ziemi i odczuwać radość z pomnażania go wśród ludzi³³. Święty Tomasz z Akwinu, rozszerzając naukę św. Augustyna, dodaje i jednocześnie wyjaśnia, że pragnienie szczęścia jest duchową i psychiczną potrzebą człowieka, a pragnie szczęścia jest dobrem wyższym³⁴. Takie szukanie wymaga jednak od człowieka wysiłku jego rozumu i woli, prawości, czynienia dobra, szczerego serca, a także pociągającego świadectwa życia innych³⁵. To świadectwo czynienia dobra, okazywania miłości, życzliwości, zrozumienia, pocieszania jest „wdrukowane” w życie chrześcijanina, bo jest ono odbiciem samego Boga w nim. Prawdziwego chrześcijanina nie powstrzymają żadne przeciwności (por. Flp 4,13). Jest wezwany do tego, aby nieść i ukazywać tę radość tym, którzy jej nie poznali. Papież wzywa wszystkich, do tego, aby stawali się dla siebie „nosicielami radości”. „Ludzie powinni pomagać sobie, wspierać się, dążyć do sprawiedliwości i do rzeczy, które przynoszą radość”. Takie solidarne działanie nazywa „działaniem Bożym” i odpowiada ono Chrystusowemu przykazaniu. Przynosi pokój, przywraca nadzieję, umacnia wspólnotę, otwiera na radość duszę, tak tych, co dają, jak i tych, którzy ją przyjmują.

1.4. Odbiorcy radości

Zaproszenie do poszukiwania i posiadania „tego, czego ani oko nie widziało, ani ucho nie słyszało, ani serce człowieka nie zdołało pojąć” (1 Kor 2,9), wystosowane do wiernych przez Pawła VI słowami św. Piotra, nie jest skierowane tylko do małej liczby mądrych i roztropnych. Ewangelia początkowo głoszona była ubogim i pokornym, by zachować w pełni swe proste piękno i treść³⁶. Wszyscy ludzie, którzy przez chrzest zostali włączeni w mistyczne Ciało Jezusa są nieustannie zapraszani do pełnego uczestnictwa w radości godów Baranka, stając się Jego świadkami³⁷. To zaproszenie może przyjąć każdy człowiek. Papież Paweł VI, wzorując się na słowach i działalności Jezusa, tworzy katalog osób „szczególnych i wyjątkowych” nadając im przywilej pierwszeństwa Bożego orędzia radości. Są oni tymi, którzy mają otrzymywać pocieszenie i płynąć z niego radość. Pierwszymi adresatami Bożego – ewangelicznego zaproszenia do radości, a zarazem tymi, którzy stają się jej wzorem, są dzieci (por. Mk 10, 14-15). To one właśnie są najbardziej zdadne do cieszenia się radością Ewangelii. Z czystością duszy i wdzięcznością przyjmują jej prawdy. Ich dziecięca postawa, ufności i radości, staje się dla apostołów i wszystkich ludzi przykładem wewnętrznej postawy wobec Boga. Taka posta-

³³ Tamże, s. 16.

³⁴ Por. Św. Tomasz z Akwinu, *Traktat o człowieku. Summa teologii I*, 75-89, przeł. S. Swieżawski, Kęty 1998, s. 399.

³⁵ Por. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 1992, nr 30 [dalej: KKK].

³⁶ Por. GD 14942.

³⁷ Por. J. Ablewicz, *Będziecie moimi świadkami*, Rekolekcje watykańskie, Wielki Post 1981 8-14 III, Paryż 1983, s. 25-26.

wa jest warunkiem osiągnięcia życia wiecznego: „Jeżeli nie staniecie się jak dzieci, nie wejdziecie do Królestwa Bożego” (Mt 18,3). Święty Jan Paweł II, w swoim liście skierowanym do dzieci, wskazuje, iż Bóg poprzez historię zbawienia wybiera właśnie dzieci do dawania świadectwa wiary wskazując, że dziecko jest radością nie tylko rodziców, ale Kościoła i społeczeństwa, nawiązuje do biblijnych obrazów, w których Chrystus ukazuje dzieci, jako szczególnie wybrane (por. Mk 10, 14; Mt 18,6). Święty papież stwierdza nawet, iż cała Ewangelia winna być odczytywana jako „Ewangelia dziecka”³⁸. Dziecięca radość, szczerą, okazywaną spontanicznie, jest ewangelicznym obrazem chrześcijańskiej radości.

Drugą grupą ludzi, są ci, którzy cierpią lub zbliżają się do zmierzchu życia. Bóg Dawca radości, wspiera obciążonych strapieniami czy to cielesnymi, czy to duchowymi. Przemienia ich cierpienia³⁹. Cierpienie należy do istoty ludzkiego bytu, lecz także w nim można widzieć źródło radości i szczęścia. Jest zbawczym znakiem, skoro Chrystus przyjął na siebie nasze choroby i cierpienie, włączając je do Bożego planu zbawienia (por. 2 Kor 4, 10; Kol 1,24. KKK 609). Chory, odrzucony, nędzny i utrapiony dla chrześcijanina, nie jest kimś od kogo możemy odwracać głowę. Staje się on obrazem i znakiem Chrystusa, co znajduje swe potwierdzenie w słowach Nauczyciela: byłem nagi, a przyodzialiście Mnie; byłem chory, a odwiedziliście Mnie; „byłem w więzieniu, a przyszliście do mnie” (Mt 25,36). We współczesnym świecie cierpienie staje się przeciwieństwem radości, zaprzeczeniem wszelkiej radości, niemożliwością jej przekazania i okazywania. Wiara i ufność w Bogu pozwala jednak w cierpiącym dostrzec Chrystusa, a cierpiącemu odnaleźć ukojenie i nadzieję. Cierpienie oddane Bogu szlifuje duszę i napełnia cierpiącego radością⁴⁰.

Trzecią wskazaną przez papieża Pawła VI, grupą ludzi, do której Bóg kieruje radosne posłannictwo, są ci, którzy: „żyją poza widzialnym organizmem Ludu Bożego. Oni bowiem jeśli swoje postępowanie dostosują do najgłębszych natchnień sumienia, w którym odbija się echem głos Boga, znajdują się także na drodze, która prowadzi do radości”⁴¹. Papież wskazuje że każdy człowiek, który nie poznał Boga, który nie został „dotknięty Jego miłością w sakramentach” może doznać prawdziwej radości, tylko wtedy, gdy myśli, słowa i czyny wypływać będą z czystego serca i prawego sumienia. Tylko w takim sumieniu można usłyszeć głos Boga. Te pełne troski słowa papieża Pawła VI wskazują na dużą odpowiedzialność nie tylko pasterzy Kościoła, biskupów, kapłanów i sióstr zakonnych, lecz także każdego chrześcijanina. Świadectwo Bożej obec-

³⁸ Papież przywołuje postaci świętych i wizjonerów: św. Agnieszkę, św. Agatę, św. Forsycjusza, dzieci z La Salette, z Lourdes – Jan Paweł II, *List Ojca Świętego do dzieci w Roku Rodziny*, Watykan 1994, s. 12.

³⁹ Por. GD 14947.

⁴⁰ Por. J. Bątkiewicz-Brożek, *Jezu, Ty się tym zajmij! O. Dolindo Ruotolo życie i cuda*, Kraków 2017, s. 300.

⁴¹ GD 14948.

ności, które nosić mamy w sobie, a które będzie promieniować na zewnątrz w naszej prawdziwej radości będzie, największym i najdoskonalszym dotknięciem Bożej obecności i dobroci.

2. Heroldzi chrześcijańskiej radości

2.1. Radość w życiu Maryi

Radosna nadzieja, którą Kościół rozgłasza znajduje swoje odzwierciedlenie w duszach i życiu ludzi świętych. W nich to sam Bóg ukazywał swoją obecność a ich doświadczenie wiary i świadectwo życia naświetla chrześcijańską radość⁴². „Każdy święty jest odbłaskiem i odbiciem Chrystusa: w każdym, jak gdyby na nowo Bóg staje się człowiekiem, ponieważ osiąga on to, czym powinien być każdy człowiek, mianowicie drugim Chrystusem”⁴³. Ojcowie soborowi uczą, iż najdoskonalszym wzorem życia duchowego i świętości jest Najświętsza Maryja Panna. „Ona to w czasie ziemskiego życia, podobnego do innych, pełnego trosk rodzinnych i pracy, jednoczyła się zawsze najściślej ze swoim Synem i współuczestniczyła w całym szczególnie sposób w dziele zbawienia”⁴⁴. Papież Paweł VI pisze o Maryi: „pełnej pokory, otwartej na Boże słowa, wiodącej życie, które nie odstępowało od zwyczajnego trybu postępowania. Nie była wyjęta ze znoszenia cierpień”⁴⁵. Jej życie w tak ścisłej jedności z Chrystusem nie wyeliminowało z codziennej egzystencji dramatów i bólu⁴⁶. Jednak jest dla wierzących wzorem radości człowieka, który w posłuszeństwie głosi Boga, wypełnia Jego wolę (por. Rz 4,18)⁴⁷. Radosne Magnificat stało się nie tylko hymnem radości i uwielbienia Boga za dzieła, których On dokonał. Stało się jej hymnem życia, odśpiewywanym każdego dnia. Jej codzienne i niezmiennie *Fiat* jest odpowiedzią na Bożą miłość, opiekę i opatrność⁴⁸. Maryja, matka, żona z radością niesie swój codzienny trud życia. Maryi nie można wyłączyć ze wspólnoty świętych i odebrać Jej nadzwyczajność w zwyczajności życia. „Mimo Jej zaszczytnego wybraństwa nadal jest naszą siostrą i nadal chce nią być. Wspólnota świętych jest pewnego rodzaju wspólnotą dóbr duchowych złączoną bezinteresowną miłością chrześcijańską: im doskonalej ktoś ją w sobie rozwinął, tym obficiej wszyscy mogą korzystać z jego dóbr. Maryja jest najczystsza spośród wszystkich świętych, ma najszerszy zakres promieniowania i każdy spośród świętych nosi w sobie coś maryjnego”⁴⁹. W swoim wybrań-

⁴² Por. GD 14931.

⁴³ F. Krenzler, *Taka jest nasza wiara*, tłum. F. Wycisk, P. Waszczenko, Paryż 1981, s. 342.

⁴⁴ Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam Actuositatem*, 1965, 4 [dalej: DA].

⁴⁵ GD 14931.

⁴⁶ Por. *Jezus Chrystus Jedyny Zbawiciel Świata wczoraj, dziś i na wieki. Oficjalny dokument Papieskiego Komitetu Obchodów wielkiego Jubileuszu Roku 2000*, Katowice 1996, s. 200.

⁴⁷ Por. GD 14931.

⁴⁸ Por. S. Nowak, *Maryja wzorem posłuszeństwa, nadziei i pokory wobec głosu Ducha Świętego*, w: *Program duszpasterski na rok 1997/98*, Katowice 1997, s. 413-426.

⁴⁹ J. Ratzinger, R. Balthasar, *Dlaczego właśnie Ona*, Warszawa 1991, s. 53-54.

stwie Maryja pozostaje pełna pokory i świadomości, że wszystko, co ma i Kim się stała, zawdzięcza swemu Synowi i działaniu Ducha Świętego⁵⁰.

Dokumenty soborowe nauczają, że Maryja jest „pierwowzorem Kościoła, w początku wiary, miłości i doskonałego zjednoczenia z Chrystusem”⁵¹, „najukochańszą nauczycielką życia”⁵². Myśli ojców soborowych w swoim nauczaniu przypominał i rozwijał św. Jan Paweł II. Papież, który cały oddał się Maryi - „*Totus Tuus*”⁵³ (z łac. „Cały Twój”) naucza, „iż Bogurodzica jest eschatologicznym wypełnieniem Kościoła. W Niej to Kościół już osiąga doskonałość, dzięki której istnieje nieskalany i bez zmian, a chrześcijanie usilnie starają się wzrastać w świętości wpatrując się w Maryję”⁵⁴. Maryję, jej postawę życia, posłuszeństwo Bogu, umiejętność słuchania Boga i wypełniania Jego woli, papież określa początkiem Nowego Przymierza, które stało się przyczyną radości dla wszystkich pokoleń i ludzi wierzących w Jezusa⁵⁵. Jako Matka Jezusa Chrystusa, obiecanego od wieków Odkupiciela, będąc najbliższą swego Syna „gromadzi w sobie wszystkie radości i cieszy się doskonałym weselem, jakie zostało obiecanie Kościołowi. Jest matką pełnej, świętej radości”⁵⁶.

2.2. Radość w życiu świętych

Wzorując się na Maryi, wpatrzeni w Jej oddane Bogu życie, niektórzy święci stawali się dla świata prawdziwymi heroldami radości⁵⁷. Źródłem i przyczyną ich radości jest to, iż swoje szczęście widzą w Bogu, a nadzieję w niebie⁵⁸. Mistrzowie życia duchowego zalecali swym podopiecznym radość duchową, która miała być dla duszy źródłem radości⁵⁹. Ojcowie życia zakonnego, asceci, wielcy pokutnicy, ludzie piastujący w Kościele zaszczytne miejsca, których Bóg obdarzył ogromem swych łask, nie szczędząc przy tym nieszczęść duchowych i fizycznych, byli ludźmi, którzy nie stronili od rozweselających i budujących dowcipów. Posiadali radosne usposobienie, radość jaśniała na ich twarzach, a ich pisma przynosiły radość i ukojenie dusz⁶⁰. Papież Paweł VI uwagę skierował na trzy postaci świętych. Pierwszą z nich jest św. Franciszek z Asyżu, u którego radość była przymiotem wrodzonym. Jeszcze przed nawróceniem swoją wesołością zadziwiał i rozweselał innych ludzi⁶¹. Po

⁵⁰ Por. KKK 492.

⁵¹ Sobór Watykański II, Konstytucja Dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, 1963, 63 [dalej: KK].

⁵² Paweł VI, Encyklika *Ecclesiam suam*, w: *Encykliki*, Warszawa 1981, s. 81-114, 57 [dalej skrót: ES].

⁵³ Jan Paweł II, *Testament*, Kraków 2005, s. 5.

⁵⁴ Por. Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris Mater*, Wrocław 1995, 6 [dalej: RM].

⁵⁵ Por. RM 27.

⁵⁶ GD 14931.

⁵⁷ Por. GD 14936.

⁵⁸ Por. P. W. Keppler, dz. cyt., s. 114.

⁵⁹ Por. tamże.

⁶⁰ Por. tamże, s. 115-120.

⁶¹ Por. tamże, s. 120.

otrzymaniu łaski nawrócenia z dnia na dzień, czuł się bliżej Boga, „otrzymał coraz większą radość, gdy znajdował się w obecności biednych ludzi, żebraków i kalek, odepchniętych i pogardzanych”⁶². W czasie kazań i homilii św. Franciszek nawoływał ludzi do pójścia za Chrystusem. Wzywał do czynienia tego, co będzie podobało się Zbawicielowi. Dla św. Franciszka czynienie dobra ubogim jest potrójnym źródłem radości. Radość w dawaniu, przyjmowaniu i radość, która podoba się Chrystusowi. „Nic innego nie chcę, niczego innego nie pragnę, bo nic nie może sprawić mi radości, jak tylko to, co podoba się i raduje Zbawiciela”⁶³.

Drugą świętą osobą, o której pisze Paweł VI jest święta Teresa od Dzieciątka Jezus. „Ona to pokazała swoją stromą i odważną drogę całkowitego oddania się Bogu”⁶⁴. Jej życie już od najwcześniejszych lat promieniowało radością kochania Boga. Radość, która ją rozświetlała, pozwalała jej widzieć i odnajdywać Boga we wszystkim. Podstawą Jej radości jest radość i szczęście samego Boga⁶⁵. Szukała takiej radości, która przeniknęłaby ją i zamieszkała w niej. Taką radość bycia i kochania odnalazła w Bogu, bo nikt z ludzi nie mógł jej tą radością obdarzyć⁶⁶. Odczuwała radość z kochania Boga w każdej chwili, we wszystkich bytach i nieprzyjaciółach. Jej radość wypływała z ubóstwa, posłuszeństwa, służenia Bogu, oddawania i dawania siebie, pozostając zawsze „małą”, oczekując od Boga w pokorze wszystkiego, tak jak małe dziecko oczekuje wszystkiego od Ojca⁶⁷. Odczuwała radość z umierania w nadziei na spotkanie z tym, którego kochała⁶⁸. Mimo cierpień duchowych i fizycznych, była osoba tryskającą radością, pełną humoru. Nikt nie potrafił wyczytać z jej twarzy tego, co naprawdę odczuwała. W jej towarzyską naturę Pan wszczepił charyzmat radości⁶⁹. Święta Teresa swe życie dostosowała do słów św. Pawła, wypełniając jego wezwanie do miłości bliźnich i nieprzyjaciół: „nie opuszczajcie się w gorliwości! Bądźcie płomiennego ducha! Pełnijcie służbę Panu! Weselcie się nadzieją! W ucisku bądźcie cierpliwi, w modlitwie wytrwali! Weselcie się z tymi, którzy się weselą, płaczcie z tymi, którzy płaczą, nie gońcie za wielkością, lecz niech was pociąga to, co pokorne! Nie uważajcie sami siebie za mądrych” (Rz 12, 11-16). Słowa te w pełni odzwierciedlają stan ducha, jaki posiadała św. Teresa i w swej niewysłowionej radości dziękowała Bogu za

⁶² S. Kiełtyńska, *Święty Franciszek z Asyżu*, Kraków 1983, s. 49.

⁶³ Tamże, s. 120.

⁶⁴ Por. GD 14938.

⁶⁵ Por. O. Martier, *O radości kochania Boga według ducha św. Teresy od Dzieciątka Jezus*, (b.r. i m.w.), s. 1.

⁶⁶ Por. tamże, s. 2.

⁶⁷ Por. Teresa od Dzieciątka Jezus, *Dzieje Duszy*, tłum. Siostry Karmelitanki Bose, red. O. Filk, Kraków 1988, s. 309.

⁶⁸ Por. tamże, s. 36-37.

⁶⁹ Por. D. Ange, *Uzdrowianie przez miłość*, Kraków 1998, s. 92.

wszystko, co czynił dla niej. Jej radość dorastała do szczytów doskonałości, gdy cieszyła się z tego że jest słaba i mała⁷⁰.

Kolejnym wzorem radosnej świętości, o którym pisze Paweł VI, jest św. Maksymilian Kolbe, „prawdziwy uczeń świętego Franciszka, którego obraz tak bardzo jaśnieje dla ludzi naszych czasów”⁷¹. Jego postawa została zweryfikowana ostateczną ofiarą życia w obozie śmierci, gdzie wiernie służył Bogu i ludziom, ufał Bogu, który jest miłością. Wszystko, czego nauczał innych, potwierdzał swoim życiem i postępowaniem. Nawet w bunkrze głodowym stał się dla towarzyszy niedoli wzorem cierpliwości, niezachwianej wiary i nadziei, dzieląc się tym, co otrzymał dzięki Bożej łasce wzrastając w miłości⁷². Dla św. Maksymiliana wieczność, szczęście wieczne zaczynało się już teraz, „w realu”. Zarówno niebo - poczucie radości, jak i piekło – poczucie smutku, są po prostu potwierdzeniem tego, jak i co wybraliśmy⁷³. Kościół od najwcześniejszych czasów uświadamia sobie w kulcie świętych własne zobowiązania. Już wczesnochrześcijańskie wspomnienia zmarłych i modlitwy za nich odróżniały apostołów i męczenników, gdyż ludzie którzy wycisnęli na Kościele oryginalne piętno, stali się godni wspomnienia kultycznego⁷⁴. Lecz nie możemy poprzestać na samym kulcie czy liturgicznym wspomnieniu świętych. Wzorując się na życiu i działalności świętych, każdy z nas (zarówno chrześcijan jak i ludzi żyjących poza społecznością Kościoła) może odnaleźć cząstkę swojej drogi ku świętości, by móc ją rozwijać i umacniać we współdziałaniu z Duchem Świętym. A we współczesnym świecie szukać świętych? Skąd brać dobry przykład? Być może dla wielu młodych chrześcijan „święty” to archaizm wciśnięty do watykańskiego lamusa, ktoś kto żył kilka wieków temu, żył w biedzie, nieustannie cierpiał. Bo „kiedyś” łatwiej było zostać świętym. Nic bardziej mylnego i fałszywego. Święci są wśród nas, możemy spotkać ich w każdym miejscu i w każdej szerokości geograficznej. Świętość tak, jak i chrześcijaństwo, jest prosta. Co więcej, brak takiej świętości czyni nas ludźmi nieszczęśliwymi, co gorsze czyni nas nieszczęśliwymi chrześcijanami⁷⁵. Tam gdzie człowiek żyje w komunii z Trójcą Świętą i zgodzie z własnym sumieniem tam rodzi się świętość, której przejawem, obrazem, dowodem jest radość. Szukając świętych, szukaj ludzi radosnych. Wzorów świętości w kościele katolickim nie brakuje. W samym XXI w., włączając świętych i błogosławionych, których wyniósł na ołtarze św. Jan Pawła II (pontyfikat 1978-2005), mamy aż 1401 świętych i 3373 błogosławionych, ludzi szczęśliwych i prawdziwie radosnych.

⁷⁰ Por. tamże, s. 94.

⁷¹ GD 14939.

⁷² Por. K. Strzelecka, *Maksymilian Maria Kolbe*, Kraków 1972, s. 251.

⁷³ Por. S. Guzman, *Św. Maksymilian Kolbe o tym, jak zobaczyć Niebo na ziemi*, <https://www.deon.pl/religia/swiety-patron-dnia/art,343,sw-maksymilian-kolbe-o-tym-jak-zobaczyc-niebo-na-ziemi.html> (dostęp: 13.03.2019).

⁷⁴ Por. <https://opoka.org.pl/biblioteka/K/wam/spotkania-2-6.html> (dostęp: 13.03.2019).

⁷⁵ Por. S. Łucarz, *Jak zostać świętym – instrukcja dla opornych*, <https://m.deon.pl/215/art,35,jak-zostac-swietym-instrukcja-dla-opornych.html> (dostęp: 13.03.2019).

Których życie z Chrystusem staje się dla współczesnego człowieka, chrześcijanina wzorem do naśladowania⁷⁶.

3. Trójkąt chrześcijańskiej radości

3.1. Spotkanie, dialog, pokarm

Możliwości nieograniczonej konsumpcji, którą papież Franciszek nazywa dosłownie: wieloraką i przygniatającą, rodzącą smutek z przyzwyczajenia do wygody chciwość serca, towarzyszy poszukiwanie płytkich przyjemności oraz izoluje sumienie⁷⁷. Dzięki technologii i oszustwu wolnego rynku pojawiła się łatwość nabywania rzeczy użytkowych i tych ekskluzywnych, dzięki którym człowiek chce wyróżniać się w społeczeństwie. Podążanie za „mieć niż być” pozwala człowiekowi zagubić się w odnalezieniu prawdziwej radości i odczuwaniu szczęścia. Wzrasta liczba ludzi chorujących na depresję, popełniających samobójstwo, obojętnych na losy innych, a „życie wewnętrzne zamyka się we własnych interesach”⁷⁸. Dostrzegamy w świecie wiele wzajemnych powiązań i uzależnień, równocześnie rośnie podział spowodowany niesprawiedliwością, która dosięga pojedynczego człowieka, struktury społeczno-ekonomiczne i całe narody⁷⁹. Łatwość uzyskiwanej wiedzy i wiadomości narzuca i ukierunkowuje myślenie dalekie od Bożej prawdy. Jakże często my chrześcijanie, uczniowie Jezusa, podążamy w ślepej pogoni za tym co pozorne. „Wolimy Boga miłego, ale odległego, takiego który nie przeszkadza”⁸⁰.

Papież Benedykt XVI przypomina trzy zasadnicze źródła, z których czerpać możemy odwagę, mądrość, pokorę, radość, nadzieję, miłość. Pierwszym podstawowym, fundamentalnym źródłem jest osobowe spotkanie z Chrystusem. Tym, który daje nam życie – pełnię życia⁸¹. To spotkanie ma być rzeczywiste, z którego rodzi się wiara. Wiara, która dzięki Bożej łasce przemienia i otwiera serca wierzącego na działanie Ducha Świętego. Dzięki niej spotkanie z Nim i drugim człowiekiem jest prawdziwe. Żaden z uczniów Chrystusa nie może się troszczyć tylko o siebie i swoje sprawy. Jeżeli chce należycie wypełniać swoje obowiązki wobec Boga, musi także podjąć troskę o bliźnich, przybliżając przez to Królestwo Boże⁸². Pasterze Kościoła wzywają do życia w prawdzie, bycia rzeczywistym, konkretnym, aby wyraźniej w obecnym

⁷⁶ Por. T. Wiśnicki, *Jan Paweł II, kanonizacja papieża, który kanonizował tysiące*, <http://muzhp.pl/pl/c/1318/jan-pawel-ii-kanonizacja-papieza-ktory-kanonizowal-tysiace> (dostęp: 20.03.2019).

⁷⁷ Por. Franciszek, *Adhortacja apostolska Ewangelii Gaudium. O głoszeniu Ewangelii w dzisiejszym świecie*, Kraków 2013, nr 2 [dalej: EG].

⁷⁸ EG 2.

⁷⁹ Por. GD 14910.

⁸⁰ Por. Katolicka Agencja Informatyczna, <https://ekai.pl/dokumenty/homilia-z-mszy-poslania-sdm-w-panamie/> (dostęp: 11.02.2019).

⁸¹ Por. Benedykt XVI, *List apostolski Porta Fidei w formie motu proprio ogłaszający Rok Wiary*, 2012, nr 2 [dalej: PF].

⁸² Por. S. Wyszyński, *Miłość na co dzień*, Poznań 1980, s. 106.

świecie ukazywać radość i entuzjazm ze spotkania z Chrystusem⁸³. Nie zgadzają się na to, by sól straciła smak⁸⁴ (por. Mt 5, 13-16). Święty Jan Paweł II nauczał, że „Nie żyje się, nie kocha, nie umiera na próbę”⁸⁵. Żyjemy, czujemy, działamy w świecie rzeczywistym. Nasze życie jest rzeczywiste, bo Bóg jest rzeczywisty, ponieważ miłość jest realna. Bóg jest konkretny, bo miłość jest konkretna. I ten konkretny wymiar miłości jest jedną z najważniejszych cech życia chrześcijanina⁸⁶. Żyć tu i teraz, z ludźmi, a nie obok ludzi. Rozmawiać, a nie komunikować się. Uczestniczyć w życiu swoich bliskich. Utwierdzać Miłość, którą Jezus objawił przez swe czyny, utrwalając w swoim Kościele przez przykazanie miłości i drogę ośmiu błogosławieństw. Takiej realnej miłości Jezus domaga się od swoich uczniów i od nas. Miłość taka sprawia, że człowiek znajduje się bliżej drugiego człowieka i która daje radość (por. Łk 10,30-37).

Drugim źródłem, z którego można czerpać to, co „buduje” chrześcijańską radość jest słuchanie słowa Bożego przekazywanego przez Kościół. Podczas każdego słuchania i przyjmowania słowa Bożego stajemy się podobni do Samarytanki – idącej do studni, gdzie spotyka i poznaje Mistrza, słucha Jego słów: czerpie ze źródła tryskającego wodą życia (por. J, 14).

Trzecim źródłem jest przyjmowanie Chleba Życia, którym mamy karmić się jak najczęściej, bo dany On jest jako wsparcie tym, którzy są Jego uczniami (por. J 6, 51). Przyjęcie Ciała Chrystusa powoduje głęboką łączności z Nim. W tym zjednoczeniu Chrystus obdarza człowieka swoimi darami i swoją obecnością: „Kto spożywa moje Ciało i Krew moją pije, trwa we Mnie, a Ja w nim” (J 6, 56). Sobór Watykański II przypomniał, że Eucharystia utrwała więź człowieka z Jezusem zapoczątkowaną przez wiarę i chrzest oraz przydaje jej intensywności⁸⁷. Wezwanie Jezusa nadal rozbrzmiewa z tą samą mocą: „Zabiegajcie nie o ten pokarm, który niszczy, ale o ten, który trwa na życie wieczne”⁸⁸.

3.2. Współcześni „nosiciele” radości. Ryzykanci

Papież Franciszek zaprasza każdego chrześcijanina, by odnowił swoje osobiste spotkanie z Jezusem Chrystusem⁸⁹. Zachęca by to spotkanie było wręcz eksplozją radości, jaką doznali apostołowie, gdy zobaczyli Jezusa Zmar-

⁸³ Por. PF 2.

⁸⁴ Por. PF 3.

⁸⁵ Por. M. Krycia, *Prawdziwa miłość naprawdę istnieje, jeżeli jest zakorzeniona w Bogu*, „Gość Radomski” z 22.10.2015, <https://radom.gosc.pl/doc/2771712.Nie-zyje-sie-nie-kocha-i-nie-umiera-na-probe> (dostęp: 11.02.2019).

⁸⁶ Por. Fundacja opoka.pl, <https://opoka.news/franciszek-do-mlodych-nie-jestescie-przyszloscia-ale-bozym-teraz> (dostęp: 11.02.2019).

⁸⁷ Por. A. Perz, *Wpływ Eucharystii na życie chrześcijanina*, [http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Kieleckie_Studia_Teologiczne/Kieleckie_Studia_Teologiczne-r2006-t5/Kieleckie_Studia_Teologiczne-r2006-t5-s123-133.pdf](http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Kieleckie_Studia_Teologiczne/Kieleckie_Studia_Teologiczne-r2006-t5/Kieleckie_Studia_Teologiczne-r2006-t5-s123-133/Kieleckie_Studia_Teologiczne-r2006-t5-s123-133.pdf) (dostęp: 13.03 2019).

⁸⁸ PF 3.

⁸⁹ EG 2.

twychwstałego: „wy będziecie się smucić, ale smutek wasz przemieni się w radość” (J 16,20). Chrystus podkreśla: „Znowu jednak was zobaczę i rozraduje się serce wasze, a radości waszej wam nikt nie zdoła odebrać” (J 20,20)⁹⁰. Apostołowie powołani, napełnieni Duchem Świętym, pełni wiary, nadziei, bez lęku o własne życie, nie gromadzący zapasów wyruszyli w świat głosząc dobra Nowinę – Radosną Nowinę o Bogu, który jest Miłością. Siła ich powołania przekładała się na radość dzielenia się Ewangelią i skuteczność jej głoszenia. Ważne było świadectwo pełnej, szczerzej, odważnej radości. Nic więcej im nie było potrzebne. To była najlepsza reklama, która przekonywała grzeszników, wątpiących, pogan⁹¹. Papież podkreśla, że tego właśnie oczekuje Jezus od współczesnego człowieka – podjęcia ryzyka, takiego jakie podejmowali apostołowie: „bo Jezus jest Panem ryzyka, a nie komfortu, bezpieczeństwa i wygody. „Aby pójść” za Jezusem – trzeba mieć trochę odwagi”⁹². Tę odrobinę odwagi nabędzie każdy, kto spotka się z Chrystusem, kto uwierzy w Niego i Jego Słowo. Każdy, kto jak Maryja i rzesze świętych zaufa Panu i wypowie swoje *Fiat*. Papież kontynuując zainicjowane przez swojego poprzednika św. Jana Pawła II Światowe Dni Młodzieży wzywa młodych do podejmowania „ryzyka” pójścia za Chrystusem. To ważne, by żyć bez lęku, odpowiadać życiu z entuzjazmem osoby zaangażowanej (...). Chodzi o entuzjazm osoby zakochanej, która nie boi się rzucać do przodu, jak bramkarz na boisku, by przechwycić rzuty karne z każdej możliwej strony, nie tracąc nigdy z oczu Tego, z którym się związała – Jezusa⁹³. Siła młodości polega na chęci do życia, na rozwijaniu się. Ta siła otwiera się na wołanie i potrzeby najszlachetniejszego przeznaczenia ludzkiego życia i że dobroć, która pociąga człowieka, a zarazem go zobowiązuje, ma swoje źródło w Bogu w Tym, który jest źródłem szczęścia człowieka⁹⁴. Kroczenie z Bogiem przez życie jest kroczeniem w Prawdzie i ku Prawdzie⁹⁵. Nadaje człowiekowi radość, sens i przekonanie, które jest zakorzenione w Chrystusie, iż każdy z nas jest powołany do tego by kochać, zachęcać i inspirować oraz pomagać tym, którzy chcą odnaleźć drogę do Boga.

Podsumowanie

We współczesnym wielobarwnym kulturowo, ideowo, religijnie świecie chrześcijanin ma być „tą poruszającą wewnątrz tajemnicą”, która rozbudzi w innych ludziach ciekawość poszukiwania źródła jego radości. Skoro w polity-

⁹⁰ EG 5.

⁹¹ Por. F. Prado, *Siła powołania o życiu konsekrowanym i poprawie relacji w Kościele*, tłum. A. Fijałkowska-Żydok, Poznań 2018 s. 83.

⁹² Por. Radio Watykańskie, *Głos papieża i Kościoła w dialogu ze światem*, http://pl.radiovaticana.va/storico/2016/07/30/papiez_na_czuwaniu_zamiencie_kanape_na_buty_wyczynowe%2C_jezus_was/pl-1248172 (dostęp: 11.02.2019).

⁹³ Por. F. Prado, dz. cyt., s. 51-52.

⁹⁴ Jan Paweł II, Encyklika *Veritatis splendor*, w: *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, Kraków 1996, 9 [dalej: VS].

⁹⁵ Por. VS 7.

skującym przyjemnościami świecie istnieje dążność do posiadania przyjemności, to niewiele miejsca zostanie zarezerwowane radości. Przyjemność bowiem ma tę dolegliwość, że jest ułomna przez swą krótkotrwałość oraz konieczność multiplikacji, zakłócając prawdę o radości. Ta ostatnia jawi się również tam, gdzie nie ma przyjemności a pojawia się obowiązek, cierpienie i śmierć. Te wartości w skomercjalizowanym świecie rzeczy są odrzucane ze wstrętem. Przyjemność wszak jest wartością dodaną do użyteczności. Gdy brakuje tego waloru rzeczy lub osób, jawi się brak zaspokojenia, poszukiwanie doznań, irytacja. Radość czerpie swe siły ze szczęścia, a to jest całkiem odmienny stan ducha człowieka. Słowa Pisma Świętego, działalność Kościoła, życie świętych, nauczanie pasterzy XX i XXI w., potwierdzają i nieustannie zachęcają do podjęcia takiej chrześcijańskiej drogi życia, z której emanuje radość. Takiej radości nie da się posiadać, zatrzymać dla siebie, korzystać z niej czasowo. Można ją tylko przyjąć i w niej uczestniczyć oraz pozwolić, aby ona ogarnęła człowieka. Jego myśli, słowa, czyny, pragnienia. To nie są chwilowe uniesienia ducha, lecz stabilna postawa. Czy jest to możliwe? Tak! Gdy zrezygnujemy z posiadania szczęścia na własną potrzebę, tak jak robili to apostołowie, Maryja, święci i błogosławieni. Potrzebna jest postawa pazia z Tischnerowskiej „Filozofii dramatu”. Podziwiać rzeczy i ludzi, a nie pragnąć ich zagarnięcia i posiadania. Święci wszystko, co czynili, na chwałę Boga, ufając Mu bezgranicznie. I byli wdzięczni Bogu za wszystko, co nas w życiu spotyka, otrzymujemy i czym możemy dzielić się z innymi. Byśmy nieustannie powracali i czerpali z Niego siły do przezwycięzania własnych słabości, oczyszczania z grzechów, przebaczenia. Posilali się Słowem Bożym i Ciałem Pańskim, żyjąc w codziennej komunii z Bogiem. Dzielili się radością, która będzie emanowała w nas i urzeczywistniała się w słowach, postawie i czynach.

Christian Joy in the Modern World

Summary

The teaching of the Church speaks of the attitude of joy resulting from the redemption, but the literature on joy is not rich. In theological studies the concept of joy is associated with various God's actions, which a person can take on such an attitude. The elaboration of the described subject was based on the teaching of Pope Paul VI in the apostolic exhortation „Gaudete in Domino” addressed to bishops, priests and faithful of the entire Catholic world about Christian joy in 1975, the richest and most complete expression of the Church on joy. Also in the teaching and statements of successive popes (St. John Paul II, Benedict XVI, Francis), for whom also the concept of joy and the Christian attitude of joy is a testimony of faith and trust in God. It is the direct and undiluted Gospel, „Joyful News”, the evangelization of life immersed in God. The successors of apostle Peter, disciple of Jesus, the propagator of joy flowing

from the personal meeting of Jesus. A witness to his life, miracles. He who betrayed and whom he was forgiven. Who, unflinchingly, in the power of the Holy Spirit, preaches the teaching of Jesus Christ. Church shepherds show the essence of Christian joy based on faith, hope and love, which source is God. They show the biblical dimension of the joy, its manifestations in the history of the Chosen People, in the life of Jesus, the original Church, Mary and saints. They do not cease to show the practical implementation of Christian joy in the life of every human being, seeking to develop indications for the moral life of Christians by listening to the word of God, meeting God in the sacraments and doing good.

Key words: joy, Gospel, truth, source of joy.

Bibliografia

- Ablewicz J., *Będziecie moimi świadkami, Rekolekcje watykańskie, Wielki Post 1981 8-14 III*, Paryż 1983.
- Ange D., *Uzdrawianie przez miłość*, Kraków 1998.
- Augustyn Św., *Dialogi filozoficzne*, tłum. A. Świderkówna, Kraków 1999.
- Augustyn Św., *Objaśnianie psalmów*, w: *Pisma starochrześcijańskich pisarzy*, tłum. J. Sulowski, t. XLII, Warszawa 1986, s. 384-397.
- Bątkiewicz-Brożek J., *Jezu, Ty się tym zajmij. O. Dolindo Ruotolo życie i cuda*, Kraków 2017.
- Benedykt XVI, List apostolski *Porta Fidei* w formie motu proprio ogłaszający Rok Wiary, 2012.
- Delfieux P. M., *Czym jest radość*, „Pastores” 2(2000), nr 3, s. 21-28.
- Franciszek, Adhortacja apostolska *Evangelii Gaudium. O głoszeniu Ewangelii w dzisiejszym świecie*, Kraków 2013.
- Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris Mater*, Wrocław 1995.
- Jan Paweł II, Encyklika *Veritatis splendor*, w: *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, Kraków 1996, s. 705-835.
- Jan Paweł II, *List Ojca Świętego do dzieci w Roku Rodziny*, Watykan 1994.
- Jan Paweł II, *Testament*, Kraków 2005.
- Januszewski J., *Świętować z radością*, „Pastores” 2(2000), nr 3, s. 105-110.
- Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 1992.
- Keppler P. W., *Więcej radości*, tłum. A. Kuleszo, Poznań 1932.
- Kiełtycka S., *Święty Franciszek z Asyżu*, Kraków 1983.
- Kostecki R., *Tajemnice serca*, Kraków [b.r.w].
- Kowalczyk J., *Cywilizacja miłości jest możliwa*, w: *Polscy biskupi o św. Maksymilianie*, Niepokalanów 1995, s. 13-26.
- Krenzler F., *Taka jest nasza wiara*, tłum. F. Wycisk, P. Waszczenko, Paryż 1981.
- Maria-Laetitia, *Tajemnica radości*, Kraków 1993.
- Martier O., *O radości kochania Boga według ducha św. Teresy od Dzieciątka Jezus*, (b.r.w.).
- Nowak S., *Maryja wzorem posłuszeństwa, nadziei i pokory wobec głosu Ducha Świętego*, w: *Program duszpasterski na rok 1997/98*, Katowice 1997, s. 413-426.
- Paweł VI, Adhortacja apostolska *Gaudete in Domino*, w: *Posoborowe Prawodawstwo Kościelne (dokumenty prawno-liturgiczne)*, zebrał i tłum. E. Szafrowski, t. VIII, z. 1, s. 242-303.
- Paweł VI, Encyklika *Ecclesiam suam*, w: *Encykliki*, Warszawa 1981, s. 81-114.
- Prado F., *Siła powołania o życiu konsekrowanym i poprawie relacji w Kościele*, Poznań 2018.
- Ratzinger J., Balthasar R., *Dlaczego właśnie Ona*, Warszawa 1991.
- Reber A. S., *Słownik psychologii*, red. I. Kurcz, K. Skarżyńska, Warszawa 2002.

- Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam Actuositatem*, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje dekrety, deklaracje*, Poznań 1968, s. 436-474.
- Sobór Watykański II, Konstytucja Dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje dekrety, deklaracje*, Poznań 1968, s. 105-170.
- Stolica Apostolska, *Jezus Chrystus Jedyny Zbawiciel Świata wczoraj, dziś i na wieki. Oficjalny dokument Papieskiego Komitetu Obchodów wielkiego Jubileuszu Roku 2000*, Katowice 1996.
- Strzelecka K., *Maksymilian Maria Kolbe*, Kraków 1972.
- Teresa od Dzieciątka Jezus, *Dzieje Duszy*, tłum. Siostry Karmelitanki Bose, red. O. Filk, Kraków 2002.
- Tomasz z Akwinu Św., *Traktat o człowieku. Summa teologii I*, 75-89, przeł. S. Swieżawski, Kęty 1998.
- Wolniewicz M., *Przypowieść o sobie*, „Katecheza” 1964, nr 3, s. 252-257.
- Wyszyński S., *Miłość na co dzień*, Poznań 1980.

Strony internetowe

- Internetowy serwis fundacji opoka.org.pl, <https://opoka.news/franciszek-do-mlodych-nie-jestescie-przyszloscia-ale-bozym-teraz> (dostęp: 11.02.2019).
- Internetowy serwis fundacji opoka.org.pl, <https://opoka.org.pl/biblioteka/K/wam/spotkania-2-6.html> (dostęp: 13.03.2019).
- Katolickiej Agencji Informatycznej, <https://ekai.pl/dokumenty/homilia-z-mszy-poslania-sdm-w-panamie/> (dostęp: 11.02.2019).
- Lucarz S., *Jak zostać świętym – instrukcja dla opornych*: <https://m.deon.pl/215/art,35.jak-zostac-swietym-instrukcja-dla-opornych.html> (dostęp: 13.03.2019).
- L'Osservatore Romano, *Radość chrześcijańska*, Msza w domu św. Marty 28 maja 2018, <http://www.osservatoreromano.va/pl/news/radosc-chrzescijanska> (dostęp: 18.03.2019).
- Krycia M., *Prawdziwa miłość naprawdę istnieje, jeżeli jest zakorzeniona w Bogu*, „Gość Radomski” z 22.10.2015., <https://radom.gosc.pl/doc/2771712.Nie-zyje-sie-nie-kocha-i-nie-umie-ra-na-probe> (dostęp: 11.02.2019).
- Wiścicki T., *Jan Paweł II, kanonizacja papież, który kanonizował tysiące*, <http://muzhp.pl/pl/c/1318/jan-pawel-ii-kanonizacja-papieza-ktory-kanonizowal-tysiace> (dostęp: 20.03.2019).
- Perz A., *Wpływ Eucharystii na życie chrześcijanina*, http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Kieleckie_Studia_Teologiczne/Kieleckie_Studia_Teologiczne-r2006-t5/Kieleckie_Studia_Teologiczne-r2006-t5-s123-133/Kieleckie_Studia_ (dostęp: 13.03.2019).
- Radio Watykańskie, *Głos Papieża i Kościoła w dialogu ze światem*, [ghhttp://pl.radiovaticana.va/storico/2016/07/30/papiez_na_czuwaniu_zamienicie_kanape_na_buty_wyczynowe%2C_jezus_was/pl-1248172](http://pl.radiovaticana.va/storico/2016/07/30/papiez_na_czuwaniu_zamienicie_kanape_na_buty_wyczynowe%2C_jezus_was/pl-1248172) (dostęp: 11.02.2019).
- Guzman S., *M. Kolbe o tym, jak zobaczyć Niebo na ziemi*, <https://www.deon.pl/religia/swiety-patron-dnia/art,343,sw-maksymilian-kolbe-o-tym-jak-zobaczyc-niebo-na-ziemi.html> (dostęp: 13.03.2019).